

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
„Glasnik“
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vsprej-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 7.

V Ljubljani, 11. februarija 1897.

Letnik III.

Kapitalizmovi otroci.

Daleč od nas, v Indiji, gospodari kruto sovražnica človeškega rodu — strašna kuga. Na tisoče ljudi cepa tako rekoč — v smrt. In bolezen se vedno bolj širi; prestopila je že indijske meje in se že kaže v Perziji. Kmalu bomo slišali o nji v Mali Aziji; a prav lahko utegne tudi prestopiti evropska tla in kot krvoločna rabeljica pričeti svojo zmagoslavno pot med evropskimi narodi.

Nevarnost je torej pred durmi. Učenjaki preiskujejo vzroke te bolezni in izteknili so, da se širi ta bolezen po neke vrste glivicah — bacilih, ki se, zanešeni v človeško truplo, izvenredno hitro plodé in v kratkem času končajo človeka.

Nam ta bacil ne zadestuje v razlago. Mi vemo za drug bacil, katerega seveda zdravnik ne more najti s svojim drobnogledom in katerega vpoštevati se ne zljubi gospodi, ki razpravlja o kugi in njenih vzrokih.

Ta bacil je lakota. Truplo, ki ima dovolj moči, se tudi kužnim bacilom ustavlja; ko je pa vsled vednega trpljenja in pomanjkanja oslabele, nima več moči, da bi strupene bacile premagalo in zato podleže bolezni.

Lakota je zavládala letos v Indiji in v njenem spremstvu se je pojavila grozna kuga. In te lakote ni kriv nikdo drugi nego brežsrčni, sebični kapitalizem. Indija, vshodna in zapadna, sta v angleški oblasti. Lepa, rodovitna je indijska zemlja. V tej zemlji je tekla jedna najpomembnejših zibelk človeški omiki. Davno pred Kristusom se je tu razvijala učenost in umetelnost. Čudom se čudimo prelepim pesnim, duhovitim razpravam, ki so imele v Indiji svoj izvor.

In kaj so napravili Angleži iz indijske domovine? Človeka je sram, ko premišluje o tem. Vsako leto dobiva Angleška 200 milijonov čistega dobička iz Indije, izsesavajoč ubogo ljudstvo, da je groza. Pšenice in bombaža se pridela v Indiji ogromno število. A kaj, ko to ne koristi domačemu delavcu, marveč le denarja lačnemu angleškemu kramarju. Za čudovito nizko ceno se dobiva bombaž v Indiji, vozi se nad tisoč milj daleč na Angleško in od tam prihaja zopet nazaj kot stekano blago, da se za drage denarje prodaja. Iz lepa ni najti bolj zanemarjenega rodu na svetu, kot je indijsko ljudstvo.

Letos strada teh ljudi do 50 milijonov, 50 milijonov ljudi zajeda lačni bacil, in ti milijoni oddajajo kugi svojo krvno desetino v čast in slavo kramarskih Angležev, v povzdigo divjega kapitalizma.

Najbogatejši narod so Angleži. In vendar pusté, da gladu umirajo tisti, ki so jim s svojim delom vsvarjali milijone. Pet milijonov jih je že glad umoril.

Kuga pa, kot smo rekli, že prestopa indijske meje. Kaže se že v Perziji. V Mali Aziji je skorej neizogibna. Tudi ta bogata, rodovitna zemlja ima letos v več krajih lakoto. Zakaj? Vzrok temu je divji Turek, ki tako gospodari, da njegovi podložniki poleg najbujnejše nature stradajo. Železniških zvez ni do mala nobenih na Turskem in vrh tega so Muhamedani leni kot kamen. Evropa gleda to gospodarstvo že dolgo, a ne gane se v obrambo pravice v boj proti škodljivemu turskemu nasilniku.

Če pride kuga, kar Bog zanese, tudi v Evropo, bo zapisala zgodovina ta dogodek v svoj letopis: Ta kuga je greh kapitalizma in evropskih vlad.

Temu velikemu dogodku naj dostavimo mali dogodek iz naše Ljubljane. Mestni fizik je za leto 1895 izdelal natančno poročilo o zdravju ljubljanskega mesta. Ogromno žrtev je zahtevala tudi to leto — jetika (tuberkuloza). In za vzrok temu je navedel mestni fizik neprimerna in nezdrava delavska stanovanja.

A inismo mi ravno to že mnogokrat povdarjali? Da, nezdrava delavska stanovanja so je eden vzrok, a poleg tega je vzrok tudi pičla, slaba hrana, nezadostna obleka. In temu je vzrok? — Isti odgovor dobimo, ki smo ga dobili pri razmotrivanju indijske lakote. Nenasitni kapitalizem, neznosne gospodarske razmere.

Dežela povsod zalaga mesta s svojimi pridelki in svojimi ljudmi. Za plačo ji pa pošiljajo mesta nalezljive bolezni, ki se koté med zatiranim delavskim ljudstvom.

Dne 4. t. m. so se razgovarjali v ljubljanski mestni hiši o fizikovem poročilu. In kaj so sklenili? Mesto ne razpolaga s potrebnim denarjem in ni vezano graditi delavskih hiš, — (kako

Naročajte „Glasnik“!

modro!) pač pa je vplivati na to, da preskrbé večji podjetniki sami svojim delavcem potrebna stanovanja.

To je smisel mestnega sklepa. Župan je svoj čas pri slovenskega katoliškega delavskega društva shodu povdarjal, da je že mestni fizik ukrenil potrebno gledé na delavske hiše. Sedaj vidimo, da v praktičnem oziru ne zasluži njegov nasvet več, nego ime — praznih besedij. »Vplivati na to« — kako čudno se slisi ta beseda, Ta nas ne bo rešila.

Zato nas pa tembolj prepričuje i kuga v Indiji i jetika in razne druge bolezni po mestih, da je dolžnost vsacega poštenjaka vstopiti v boj proti — kapitalizmu in njegovim groznim otrokom — lakoti, kugi itd.

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani je izdalo v 4. in 5. tednu 79. gld. 50 kr. za podporo svojim obolelim članom. — Društvu v podporo so darovali nastopni gospodje: Jakob Dolenec, župnik na Igu, 1 gld. 20 kr.; J. Smrekar, katehet, 1 gld.; J. M., c. kr. uradnik, 1 gld. in neimenovani redni član 30 kr. — Bog, povrni stotero, in obudi mnogo posnemalcev! —

Društvena pisarna se nahaja v Florijanskih ulicah št. 18 in se izplačuje najlažje ob sredo, petkih in sobotah zvečer ter ob nedeljah dopoldne.

Shod. V nedeljo dne 7. t. m. je priredilo slov. kat. delavsko društvo v Ljubljani javen shod v prostorih Ferlinčeve gostilne. Predsednik Ziller je otvoril shod ob 1/2 5. uro z običajnim pozdravom navzočih ter je dal besedo Gostinčarju k prvi točki: »volilna pravica za deželni zbor«. Gostinčar je podal najprvo zgodovino ustavnega življenja v Avstriji, potem je razkladal, iz katerih vzrokov hočemo tudi delavci jednake politične pravice kakor drugi stanovi. Vsi donašamo bremena državi, vsi moramo imeti tudi pravico odločevati o svoji osodi v državi. Konečno predlaga resolucijo, v kateri se zahteva, da deželni zbor razširi volilno pravico na vse polnoletne državljane moškega spola brez razlike, ali isti plačujejo direktni davek ali ne. Dr. Žitnik pojasnjuje potem nekaj razprav o volilni preosnovi za deželni zbor in pravi, da ni upati, da bi se za sedaj kaj doseglo, ker je potreba za take predloge tri četrtinske večine in bi v tem slučaju gotovo nagajali veleposestniki. Tudi nimamo nobenega državnega zakona, ki bi delavcem dal kako posebno skupino samim zase, zato se tudi kaj tacega ne bi potrdilo, ako bi deželni zbor tudi sklenil. Gostinčar pravi, da naj bi dobro misleči deželni poslanci vendar skušali spraviti stvar v razgovor in bi v tem oziru stavili predloge, ljudstvo jim bode gotovo hvaležno ter bode vsaj vedelo, kje ima svoje prijatelje. Resolucija v tem smislu se je nato vsprejela jednoglasno. O drugi točki: volitve v peti kuriji govori Ziller, ki v svojem dobro premišljenem govoru povdarja, da je potreba, da se v peti skupini voli poslanec iz naše srede — iz delavskega stanu. Drugi si lahko izbirajo poslanske

mesto v drugih skupinah, delavci pa tega ne moremo. Konečno priporoča zborovalcem, da vsi vstopijo za kandidato Gostinčarja, ki si ga je društvo postavilo kot kandidata. Gostinčar pravi, da stoji odločno na stališču krščansko - socialnega programa, ki so ga vsprejeli delavci pri svojem posvetovanju. Ožigosa vsestransko socialno demokracijo kazoč, da ona vsled svojih načel ne more biti rešiteljica ljudstva. Omenja kandidato Kunca, ki je kandidat narodno-liberalne stranke. Bahar toplo priporoča Gostinčarja kot kandidata za peto skupino, ter vpraša zborovalce ali so zanj ali ne, in sicer radi tega, da ne bode zopet kdo rekel, da so bili samo trije zanj. Zborovalci so enoglasno s kipečim navdušenjem vzdignili roke za Gostinčarja. Konečno predlaga Ziller protest proti vpeljavi »hiše vstrpnosti« v Ljubljani, ter v živih besedah riše sramoto tega zavoda za ljubljansko mesto. Resolucija se je brez ugovora vsprejela. Socialni demokrat Jurij Brozovič se je oglasil k tej točki za besedo, toda ni se mu dala, ker ni društven član in ni bil povabljen. Kakor smo čuli, so na svojem volilnem shodu socialni demokratje tudi vsprejeli neko resolucijo proti prostituciji. Ker se ni nihče več oglasil k besedi, je predsednik Ziller zaključil shod. Shod je bil zelo dobro obiskan, zborovalcev je bilo vse natlačeno. Prišlo je tudi nekaj socialnih demokratov, ki so tudi pri Ferlincu kakor poprej na svojem shodu pokazali sad njihove omike s svojimi podlimi vskliki. Resnosti časa pač ne poznajo, ker uganjajo na shodih burke, ki spadajo v — »šnopsarije«.

Iz Gorič. V Medvodah in Goričah smo plačevali začetkom v bolniško blagajno po 2 kr. od 1 gld. Zdaj pa že tri leta plačujemo po tri. Gospodje pravijo, da mora biti v blagajni širitisoč, in da moramo skladati, dokler se ne dopolni ta svota. Čudno, da vedno primanjkuje. Odbornikom se vedno obeta: drugo leto bo vse v redu. Kadar so poklicani k seji, morajo obleči kikirje in držati lepo jezik za zobmi. Izvolijo si tiste, katere hočejo. Take bolniške blagajne so najhujša ovira za delavce. Bog daj, da bi prišle že vendar enkrat v prave roke. — Dne 30. dec. ob 11. uri dop. je v goriski papirnici 28letnega zidarja Jerneja J. strojno kolo takosilovito okoli zagnalo, da se je zgoraj strop odprl. Bil je na mestu mrtev, in daleč okoli po prostorih so ležali njegovi možgani. Zapustil je mlado vdovo in še ne enoletno dete. Po pravici bi se bil moral postaviti stroj med njegovim delom, ker je bilo res grozno nevarno. Ko se je nesreča zgodila, so delo vstavili, da je mogel zidar popravljati. Vendar so gospodje našli vse v redu. Kdo se pač briga za trpina-delavca? — Socialni demokratje so tudi pri nas trosili svoje oklice in razne knjižure. Zdeli so se mi kakor otroci, ki si delé hlebčke, ki si jih spečejo iz blata. Samo to jim rečem, naj pomnijo, da je resničen pregovor: Pes si zapomni, če je v kuhinji tepen; in po tem naj se ravna. Na svojo stranb nas ne bodo spravili, in vzlasti ne s svojim umazaniam zabavljanjem proti duhovnikom. — Naj še dostavim, da pojde menda judovski soc. dem. agitator proč. Škoda zanj, ker zdaj se bo vsa njih homatija razdrla.

Delavec,

Iz Trbovelj. Prisel mi je v roke po naključbi »Delavec« od 10. decembra, ki tako moško laže o ustanovitvi katol. del. društva v Trbovljah. Ni res, da bi agitovali uradniki trboveljske premogokopne družbe, samo naznanjali so shod. Tudi naši pazniki niso tekali po jamah in nas vabili, da bi se udeležili shoda. Res je, da se je reklo ženskam ven, ker je sola majhna, in ni bilo prostora. Kaplanov nimamo ne Erjavca, pa tudi Gregorčiča ne. Nadalje se bere v »lažnjivem kljukeu« ali »Delavcu«, da so župnik o nekih igrar, o zidanju hiše in zastavi govorili. Govorite pa vi o tem, socijuzi, ko se bahate, kako dolgo stoji vaša zapeljiva družba. Gotovo morate že precej težko blagajno imeti, zastavo in pa hišo. Mi bomo sčasoma vse imeli, če Bog dá. Ko se je volil predsednik, pravi »Delavec«, so se začeli glasni klici: Čobal. Res je; ali to so bili samo naprošeni soc. dem. pobalini iz Zagorja. Trboveljčani že dobro poznamo tega moža; je že večkrat delal tukaj in je šel vsakokrat za zidom brez potice. Zahteval je besedo. Ako bi mu bili župnik besedo privolili, bi k temu ne bil privolil začasni odbor. Socijuzi morate tudi dolge ure imeti, ker je pisano v lažnjivem kljukeu, da je Jakopič pet minut govoril, pa njegov govor je trajal dobre tričetrt ure; in ako bi hotel govoriti še celo uro, bi ga bili radi poslušali. Nato je zahteval Čobal zopet besedo, in takrat ni bilo pri ljudstvu več potrpežljivosti; začeli so klicati: Čobala ven, Čobala ven! Ako bi hitro ne bil odnesel petá, bi se mu bilo še kaj hujšega zgodilo. Tudi se ni mogel lažnjivi kljukec ogniti našega ravnatelja. Da ima srce za delavce, skušamo vsi, kateri smo pod njegovim nadzorstvom. Konečno laže »Delavec«, da jih je vstalo samo 25, pa se jih je 75 dalo vpisati. Torej drugokrat dobro ušesa nastavi, ali pa dobro poglej, da boš vsaj jedno resnično besedo zapisal, ker v omenjenem dopisu je ni. Sevejščevo.

Iz Mokronoga. Dragi Glasnik! Izpod podnožja Žalostne Gore, iz našega Mokronoga menda nisi prejel še nobenega poročila. Prvo poročilo ti bodi, da smo pri nas zasnovali »Katoliško obrtniško društvo«. Bilo je precej zaprek, pa Bog je pomagal, in šlo je. Prvi korak, hvala Bogu, je storjen. V nedeljo 24. prosinca smo se drugič zbrali. Vpisali so se do malega vsi navzoči — 40 obrtnikov, deloma mojstrov, deloma pomočnikov. Upamo, da se jih bo še nekaj oglasilo. Načelnštvo je sestavljeno tako le: Predsednik Janez Virant, župnik; podpredsednik Janez Povše, strojarski mojster; tajnik Jože Jerše, kaplan; blagajnik Jože Gorup, gostilničar. Odborniki so: Peter Jerič, čevlarski mojster; Štefan Kumer, mizarjski mojster; Janez Smrekar, čevlarski mojster; Jože Švigelj, urar. — Kar bo pa tebe, vrli Glasnik, najbolj zanimalo, védi, da je pri posvetovanju obakrat sejal rudeče seme — veliko ga ni bilo — odrešilne socijalne demokracije neki »socijaldemokrat«. Bere »Delavca«, in veruje menda v rudeča soc. nebesa bolj, kakor v Boga Očeta. Po obrti je čevljar, in bi po navodilu »Delavčevem« rad razdelil svoja kopita (jaz ne sprejemam nobenega, morda ti kate-

rega?) in jih zamenjal s stotaki kapitalistov. Tako zahteva, pravi, pravičnost — katera? morda judovska? Pravi, da je ves vnet za pravičnost in resnico, katera naj bi ga rešila smole in ga v socijalno-demokratski državi napravila za reditelja, morda celo nadzornika. Jezik ima dober, in govori kmetom, kakor se je nekdo izrazil, kot »strgan dohtar«. Toda zadnjič jo je skupil. Ko jih je z neke strani slisal, kakor se spodobi, zadelo mu je iz 40 grl: »Ven z njim!« Mož je pogledal, kje so vrata, in je šel. Tako je prav. Ljudje so pa navihani. Po nesreči se ta mož po domače imenuje »Maček«; zato so ljudje rekli: »Maček je smetano polizal, zato je moral ven.« Za rudeče seme pri nas ni tal. Ti pa, vrlo »katoliško obrtniško društvo«, živi, rasti, krépi se, in varuj te žalostna Mati Božja.

S Koroškega. Prevalje. Dne 24. pret. m. je imelo naše katol. del. društvo svoj letošnji občni zbor pri Štokl-u. Gosp. predsednik Rutnik otvoril zborovanje in pozdravi vse pričujoče. Gosp. Ignac Kristan, kovač v Gustajnu, si je stavil predmet, govoriti o naukih soc. demokratov, in je tudi temeljito rešil to nalogo. Katoliški delavci so vojaki, ki gredo v boj proti hudemu sovražniku, katerega rudeča zastava oznanja, da je vsega zmožen. Kaj pa zamorejo vojaki, naj bodo se tako navdušeni, brez voditeljev? Ti so pa duhovniki. Govornik je se omenil, kako hočejo podkopati soc. demokratje podlago vsake države — družino, s svojo obče znano — »prosto ljubeznijo«. Potem omeni en dogodek iz Kapfenberga, kjer so tamošnjega rudečega voditelja z gasilnico v kozji rog pognali. — Govorniku so poslušalci za njegovo razpravo zelo hvaležni. Zeleti bi bilo, da bi se večkrat prikazali delavci na govorniškem odru. — Čast. gosp. Križaj, kaplan v Prevaljah, govori o volilnem oklicu soc. demokratov, katerega smo našli povsod po našem kraju v cestnem blatu. — V daljnem govoru dokaže govornik, da je dotični oklic, razven od drugih strank »posojenih« dobrih točk — v resnici za — »blato«. Proti temu oklicu priporoča najtopleje oklic kršč. soc. del. stranke, sklenjen na Dunaju dne 5. jan. 1896. I. — Koncem priporoča g. predsednik, naj se vedno bolj navdusujemo za naše svetinje: Za vero, delo in cesarja. Najtoplejšo hvalo izreka č. g. župniku Kesnarju, č. g. prefektu Podgorcu itd. — Z »živijo-klici« na cesarja in papeža, se je zaključilo zborovanje. — Ob tej priliki se je tudi izvolil nov odbor, in sicer: Rutnik Val., predsednikom; Smolak Jos., tesarski mojster v Ljesah, podpredsednikom; Kunc And., delavec v Prevaljah, blagajnik; Križaj Avgustin, kaplan v Prevaljah, tajnik.

Socijalni pogovori.

Zavarovanje za starost. Katoliški občinski odbornik Visser je v mestu Sneecku predlagal, naj se mestnim delavcem preskrbi zavarovanje za starost. Dne 7. dec. 1896

se je vsprejel ta predlog: — Vsi, ki so že sedaj v mestni službi, se morejo; vsi na novo došli mestni delavci se pa morajo vdeležiti zavarovanja za starost. Samo kdor je že dopolnil 40. leto, se ne vsprejme več. Do pokojnine imajo pravico vsi, ki so dovršili 65. leto, in so se v poštenju odslovili; dalje vsi, tudi mlajši, ki ne morejo več opravljati dela zaradi onemoglosti ali bolezni. Zato mora vsak zavarovanec plačati po 5 % svoje plače. Mesto prilaga vsakemu po 3 %. Pokojnina znaša do dveh tretjin srednje delavčeve plače. — Iz Avstrije nimamo nikdar priložnosti omenjati kaj takega. Pri nas vse spi v tem oziru, in ravno primera z drugimi deželami in državami kaže, kako malo smisla za družabno preosnovo imajo naši ljudje.

Delavske hiše. V St. Denis u pri Parizu se je ustanovilo društvo za zgradbo delavskih hiš. Udje plačajo po 1 gld. in se zavežejo še k nadaljnim obveznostim. Ko izplača kak delavec desetino svote, kolikor stane jedna hiša, ima pravico do jedne. Društvo gradi hiše s tem, da je izdalo obligacije po 3 %. Če je slučajno več upravičenih delavcev, nego dodelanih hiš, zrebajo upravičenci med seboj. Vsaka hiša ima vrtič poleg sebe in stane 5400 frankov. Zaklad tega društva znaša 40 000 fr. Dejmo in zganimo se v tem oziru tudi pri nas!

Delavski misijonarji. Na Francoskem v tarbski škofiji so se nekateri duhovniki z vso silo lotili združne organizacije. Vzlasti kmečkemu in delavskemu stanu so skušali pomagati. Pokazalo se je pa, da je to delo preogromno, da bi se mogle poleg njega izvrševati še tako važne duhovno-pastirske dolžnosti. Zato je neki mlad duhovnik, Henrik Frontan, prosil škofa, naj mu dovoli, da bi se smel posvetiti jedino le organizacijskemu delu. Škof je rad ustregel njegovi želji. Frontan je dobil kmalu za svoje delo bratovske duhovske pomočnike, ki so tako kot on nardušeni za blagor ljudstva, sklenili, posvetiti se jedino le socijalnemu delu. — Ti vneta duhovniki so si dali ime »delavski misijonarji« (missionnaires du travail). Za svoje življenje potrebne dohodke dobivajo od mašnih stipendijev. Čudoviti so uspehi teh misijonarjev. Vstanovili so že ogromno število posojilnic po Rajffajzenovem načinu in kmečkih zadrug. Te zadruge so zvezane med seboj in imajo 80 skladišč na raznih krajih. Vse prav izvrstno delujejo. Za delavce po mestih so se tudi ustanovile posojilnice, ki do 100 frankov posojajo delavcem, ki so v zadregi. Tudi mi imamo mnogokušenj, kako hudo je nižjim slojem, delavcem in malim obrtnikom, ko nimajo v zadregi nikjer kredita. Kolikrat bi si v marsičem lahko pomagali, ko bi mogli dobiti kako posojilo. Zato nas tembolj veseli, da so se po skušnji obnesle posojilnice tudi za najnižje stanove. L. 1893. se je pričelo delovanje delavskih misijonarjev, in po njihovem neumornem delu se je cela tarbska škofija v kratkem času prenovila in gospodarsko neprimerno izboljšala. Misijonarji so v socijalnem oziru vedno na razpolago. Prirejajo shode, ustanavljajo društva, posojilnice, zadruge. Pri vodstvu tistih zavodov pomagajo s svetom, podukom, z nadzorstvom; v obče oživljajo vse socijalno gibanje. Odkod pa dobé potrebnih pripomočkov? To vprašanje

rešujejo v trdnem zaupanju, da bo Bog blagoslavljal dobro stvar. Ravno pri tem se kaže njihov čisti namen in njihova sveta plemenitost. Vse svoje delo so izročili posebnemu varstvu sv. Antona Padovanskega. V prostorih, kjer se nahajajo zavodi njihovega dela, je podoba tega ljubkega svetnika. Poleg združne prodajalnice je odločena majhna sobica za čiščenje tega svetnika. K njemu se obračajo v vseh stiskah, njemu izročajo svoje prošnje. In ne goljufa jih to trdno zaupanje. Kar potrebujejo, dobé često na čudovite načine. Podobno družbo, kot jo je ustanovil Fontan v tarbski škofiji, imajo tudi nekateri belgijski duhovniki, ki se imenujejo »delavski duhovniki« (Aumôniers du Travail); ta družba se briga vzlasti za obrtne delavce, in je za nje že mnogo izvenredno uspešnega storila. Dvojna želja se nam vzbuja: Bog daj, da bi tudi na Slovenskem dobili tesno zvezane »delavske misijonarje«! Gorečnost mnogih duhovnikov poznamo. Šlo bi, če bi le za duhovska opravila sama tako ne manjkalo duhovnikov. Bog daj pa tudi, da bi vse naše posojilnice in zadruge v pobožni zaupnosti posnemale imenovane franeoske! Posvetimo se mi svoje gospodarsko delo tudi na zunanje, in izročimo je močnemu varuhu zatirancev in trpečih ljudij — sv. Antonu Padovanskemu. To se brž lahko zgodi. Častimo tega svetega čudodelnika; njegova podoba naj označuje naše zveze. Z našo gospodarsko organizacijo bodi sklenjeno tudi živo versko življenje. God sv. Antona Padovanskega bodi tudi nam svet dan, in s slovesnim praznovanjem pokazimo, kako vneta se držimo njegove mogočne prošnje.

Stavke leta 1896. V Avstriji je bilo v lanskem letu 160 stavk, katerih se je udeležilo 68.483 oseb; med njimi 6973 žensk. Stavke so trajale 2837 dni. Delavci so popolnoma dobili, kar so zahtevali, v 38 slučajih; v 60 so se jim v nekoliko izpolnile zahteve, v 29 so bili pa naravnost odbiti. Največ stavk je bilo pri predilnih delavcih (26 — 13.877 delavcev). Zanimivo je pa vedeti, koliko so pomagala strokovna društva stavkujočim delavcem. Popoln uspeh so dobili delavci, ki so stavkovali s pomočjo strokovnih društev v 5²⁰ slučajih med 100; stavkujoči brez strokovnih društev pa 20 krat med 100. Nekaj uspeha so imeli s strokovnimi društvi 73⁴¹ krat med 100, brez njih pa 49⁴² krat med 100. Iz tega se jasno vidi, da strokovna društva pri nas v Avstriji, dokler so v rokah socijalne demokracije, ne morejo koristiti delavcem. Polovičarskih uspehov ne smemo šteti, ker med take uspehe se štejejo prazne malenkosti; dan, kedaj naj se izplačuje, kako osebno vprašanje itd. Za popoln uspeh je bilo pa v lani štirikrat bolje za tiste delavce, ki niso bili pri strokovnih društvih. To naj se vrže v zobe tistim, ki soc. dem. strokovna društva hvalijo kot jedino pomoč za delavce in tako slepilno goljufavajo delavce, da se pridružijo judovski socijalni demokraciji.

Laška socijalna demokracija je z letošnjim letom dobila svoj dnevnik z imenom »Avanti« (Naprej). Zadnji čas je jela vlada stopati razširjajoči se soc. demokraciji na prste. Rimski prefekt je nedavno razrušil »soc. osrednjo zvezo« (Federazione Socialista centrale) in delavsko zbor-

nico. Delavske zbornice (Camere di lavoro) so se ustanovile leta 1892. Po svojih pravilih imajo namen podpirati delavce, vzgajati jih, posredovati delo, pomagati, da se zabranijo stavke itd. V resnici so pa te zbornice razširjale jedino le socijalno demokratično stranko. Doslej so navadno dobivale podporo pri občinskih svetih (saj tudi v Ljubljani dobiva soc. demokratično »izobraž.« pravovarstveno itd. društvo vsakoletno podporo pri kranjski hranilnici); a zdaj jim je jela trda presti. Vlada ne bo nič dosegla s svojim bojem, ker sama nima nobenih načel. Sodimo pa, da bodo v teh zmedenih razmerah zmagovala krščansko-socijalna ideja.

Ogerski mlini. Velikrat se je že povdarjalo, kako so Ogri uničili avstrijski, vzlasti češki mlinski obrt. Moko dobivamo v veliki večini z Ogerskega. Železnice pomagajo trgovini na Ogerskem z nizkimi cenami za prevažanje. S tistim denarjem, ki smo ga mi plačevali preveč za skupne zadeve, so lahko stavili železnice, s katerimi sedaj ničijo naš obrt in vzlasti naše poljedelstvo. Kako dobro stoji ogromni ogerski mlini, se razvidi iz tehle podatkov: V Pešti je 8 velikih mlinov na delnice: 1. Konkordija — s kapitalom 1.250.000 gld.; svojim članom plačuje po 8% dividende; 2. Elizabet — kapitala 1.350.000 gld.; dividenda 10—11%; 3. Luiza — kapitala 1.440.000 gld.; dividenda 6—12%; 4. Družba peštanskih mlinarjev in pekov — kapitala 900.000 gld.; dividenda 10—12½%; 5. prva peštanska družba — kapitala 3.000.000 gld.; dividenda 12—25%; 6. parni mlini ogerske kreditne banke; kapitala 1.300.000 gld.; 7. Viktorija — kapitala 1.200.000 gld.; dividenda 8—13½%; 8. peštansko društvo — kapitala 800.000 gld. — Tu vidimo ogromne dobičke, ki jih vlečejo skoraj brez izjeme judovski kapitalisti. V imenovanih delniških mlinih je naloženih 12 milijonov gld., ki nesejo na leto nad 1 milijon gld. čistega dobička. Vrh tega imamo na Ogerskem 67 ogromnih, po celi deželi raztrošenih parnih mlinov. Bog daj, da bi mogli kmalu postaviti tem kapitalističnim podjetjem svoje združne mline nasproti!

Naše razmere. V minolem letu smo kupili v tujini blaga, všteta drage kovine, za 728,8 milijonov gold, in prodali smo v druge države za 785,7 milijonov gold. Izvozili smo torej za 56,9 mil. gold. več, nego privozili. Pri tem vidimo zanimivo stvar, da pri nas uvažamo surovo blago, ki je potem doma izdelujemo. Zakaj? Jednostavni vzrok temu je, ker se šteje, da je pri nas delavska moč po ceni, to se pravi: delavci imajo majhne plače in njihove razmere so v vseh ozirih zanemarjene. Tako n. pr. smo kupili vlansko leto: bombaža, preje, lanu in jute za 80 mil. gld., svilenega blaga za 34½ mil. gld., železa in strojev za 39 mil. gold. Izvažamo pa vzlasti poljedelske pridelke: žita za 62 mil. gld., (kupili smo ga za 12 mil. gld.), sladkorja za 73 mil. gld., živine za 46,2 mil. gld., (vlansko leto se je prodalo za 16 mil. gld. več!), Masla, sala, sira za 70 mil. gld., pijače za 21,7 mil. gld., drv za 73,6 mil. gld., premoga za 31 mil. gld. Izmed obrtnih izdelkov: volnenega

blaga 18,8 mil. gld., papirja 18 mil. gld., kožnega blaga 40 mil. gld., stekla 25 mil. gld., železnin 13,8 mil. gld., Tu vidimo, da vzlasti tisti obrti, ki najbolj stiskajo delavce, največ prodajajo v tujino. Tovrnice za obutev, ki tako grdo deró uboge pomočnike, za rokavice itd., ki so večinoma v judovskih rokah, imajo največji svoto (kožno blago 40 milijonov gld.). Poleg tega se pa še bahajo, da koristijo državi. Takih koristnikov nas le Bog varuj, ki se bogatijo na troške uboze delavskega ljudstva. Navedeni podatki nas pa učijo, kako nujno potrebno je, da se vzlasti kmečki stan tesno združi med seboj, da mu več ne poberó večine kupne svote, ki jo dobé za svoje pridelke iz tujine, raznovrstni krivo in ravnonosi prekupci.

Drobtine.

Naš kandidat. Volitev v peti skupini je pred durmi. Delavci so bili doslej politično brezpravni; volilne pravice niso imeli in zato tudi oni svojih zastopnikov v javnih zastopih.

Kapitalizem nadvladuje vse naše javno življenje. Vsi delavski stanovi: kmetje in obrtniki, vzlasti pa delavci, so vkovani v krute verige denarnega gospodarstva. Zato se ni storilo zanje vspešnega dočimala nič. Nezadovoljnost raste od dne do dne i med kmečkim, i med obrtnim stanom. In kaj naj rečemo o delavcih, ki ne poznajo nobene svoje zgodovine, ki so zadnji drobci naše razkosane družbe! Lahko je umljivo, da jih pridobiva vedno več socijalno demokratična agitacija v svojo zvezo. Združuje jih in na materijalističnem temelju jim obeta rešitve. Pri tem jih uči sovraštva do vseh drugih slojev in jih prepričuje, da jim bo le z lastno močjo priti do zmage.

Tu ne moremo držati križema rok. Naša dolžnost je, da uvažujemo opravičené zahteve delavskega stanu v ožjem smislu in da mu pomagamo v njegovem boju. Naša dolžnost je, da pospešujemo krščansko delavsko organizacijo z vsemi močmi ne samo v odbojnem smislu proti socijalni demokraciji, marveč pozitivno, kažoč, da v resnici vlada v nas pravičnost in ljubezen do delavcev.

Na Slovenskem se je pričelo krepko gibanje v tem smislu. Krščanska delavska organizacija ima že svoj načrt, ki stoječ na stališču razodete resnice in depet vzajemnosti delavskih stanov daje vsakemu svoje.

V peti skupini imajo tudi delavci volilno pravico, a kaj jim ta pomaga, če si ne priporé svojih zastopnikov? Socijalna demokracija bo brez dvojbe v Avstriji zmagala z večjim številom svojih kandidatov. In krščanska delavska organizacija? Ali naj se bori za svoje zastopstvo z istim orožjem in z istim nasprotstvom nasproti vsem drugim slojem, kot socijalni demokratje?

To bi bilo pogubno in krivično. Krščansko misleči možje naj torej sami priznajo, da po pravici pripadajo tudi delavcem zastopniki in naj v tem smislu v peti sku-



Podpirajte krščansko-socijalno organizacijo!



pini postavijo in volijo delavske zastopnike. S tem 1. storile, kar je pravično; 2. vtrdijo krščansko delavsko organizacijo in spravijo v pravi tir vzbujajočo se politično zavednost med delavci; 3. izpodbijajo socialni demokraciji najhujše orožje, ki ga imajo. V tem smislu priporočamo za kandidata v peti skupini Josipa Gostinčarja, paznika v ljubljanski predilni delavnici. Gostinčar stoji na določnem temelju, ki mu ga daje imenovan na načrt. Zlobna obrekljivost, da je mogla najti v njegovih trditvah kedaj kako nasprotje z zahtevami drugih delavskih stanov. Delavec je, a delavec, ki se po svojem programu bojuje za toliko pozabljeno vzajemnost kmečkega, obrtnega in delavskega stanu.

Sposoben je za drž. poslanca po razboritem, ukaželjnem umu, po blagem, za delavsko čast vnetem srcu in po moškem, nevstrašenem pogumu.

Zaslužen je za krščansko delavsko organizacijo in v boju proti socialni demokraciji kot nobeden drugi. Zato ga priporočamo. Nikomur ne jemlje mesta v peti skupini. Može, ki imajo sposobnost in voljo za državne poslance, dobé lahko v drugih skupinah častno in primerno mesto. S stališča, da bodi peta skupina po pravici delavska skupina, pa smemo reči, da pri nas mesto v nji pripada po zasluženju Gostinčarju. Predsedkov in zlovoljnih mnenj je treba mnogo premagati. A če z ozirom na dobro stvar zastavimo svoje sile za to kandidacijo in če jo vsprejme osrednji volilni odbor, gotovo zmagamo. Slovensko kat. del. društvo v Ljubljani se je že izreklo zanj; ravno tako izvrševalni odbor slovenskih delavskih stanov, Zagorska kat. del. družba in mnogo vplivnih mož. Bog daj srečo!

Iz Zagorja: Dobili smo tole pismo: Slavno vredništvo Glasnika! Sklicujem se na § 19. tiskovne postave z dne 17. decembra 1862 zahtevam, da se v prvem listu Glasnika kateri sedaj izide sledeči popravek objavite: 1. Ni res, da bi bil jaz kak poveljnik kakove druhali na 26. decembra. 2. Ni res, da bi jaz ali moji tovariši vpili: Ven pek, ven Habat bomo ajmaht naredili. Res je, da smo šli jaz in moja žena iz Zagorja proti domu na omenjeni večer memo Habata, bili smo tiho in tudi ne videli nobenega človeka pri tej hiši. Zagorje ob Savi dne 24. januarja 1897. Spoštovanjem Josef Hauptman. — Ta Hauptman gotovo misli, da so duhovi kričali in zbijali sv. Stefana dan pri Habatu. Seveda on je šel domov mirno in krotko, kot se socialdemokratu spodobi. Saj bolj prijaznih, ljubeznivih in olikanih ljudij sploh ni, kot so socialni demokratje. Ker je Hauptman hud socialist, ni čuda, da je tudi on prijazen, ljubezniv in olikan. Da se je ravno ob času, ko je šel on mimo Habata, slišal krik in ropot, to se je Habatovim seveda samo zdelo, saj ajmohtarji tako nimajo nobenega čutila v pravem redu, tudi ušes ne. Pozdravljeni, g. Hauptman, samo tega ne vemo, kedo verjame vašemu popravku. Ali mu sami verjamete?

Ilirska Bistrica. Socialni demokratje pridno agitujejo. Vsak dan imajo kar na večih krajih shode. Za

ponedeljek zvečer so ga sklicali v naši Bistrici. Kmetje se ga niso mogli udeležiti, ker niso vedeli. Zvečer je bil sodrug Kristan predlagal za predsednika sodruga Krena iz Reke. Kaplan Škerjanec oporeka temu, češ predsednik naj bode domačin, ki pozna vse in bo shod nepristransko vodil. Vsi navzoči — izvzemši nekaj železničarjev — so za domačina. Vendar ostane Kren na svojem mestu, in da sodrugu Kristanu besedo. Sedaj pa gorje kaplanu (in farjem). To ga je okresal, a kaplan je poslušal mirno, navzoči pa z nevoljo. Opisoval je sedanjo bedo in vzroke bede: to so bili zopet f..., klerikalizem. Kapitalizem je le omenjal — a ti kapitalisti so bili zopet samostani in škofje, a ne — ljudje. Značilno: Navzočih je bilo nekaj 14—15-letnih mladeničev. Odraščeni, pošteni možje jih ven pošljejo. Kaplan: Pustite jim prosto ste, naj poslušajo resnico, katero oznanjuje Kristan. Na to odgovarja kaplan: Prav nič nisem uzaljen vsled osebnih napadov. Res vlada beda, da je treba rešitve socialnega vprašanja. Dokaže pa, da je bilo od začetka zasebno premoženje, da tudi takrat nilačen šel in odtrgal jabelko, ali poiskal živeža, kjer se mu je ljubilo, ker zemlja vsled prokletja sama od sebe rodi le — drenulje in lesnike. In le v potu svojega obraza se služi kruh; zato se pa ujema s predgovornikom: Kdor ne dela, naj tudi ne je. Pokazal je, da so bili prvi kristijani res komunisti, toda ne na soc. demokratični podlagi, ampak na podlagi: Ljubi svojega bližnjega kot sam sebe. Kar ti nočeš... In ravno zato, ker se dandanes ne živi po tem načelu, se nam tako godi. Judovski kapitalisti pa so tisti, ki molzejo brez usmiljenja kmečki narod in delavce. In ravno zato, ker so tudi judje voditelji socialnih demokratov (to govornik dokaže z znanim volilnim oklicem), jim nihče ne more nič verjeti, oni ne bodo rešili soc. vprašanja. Potem opiše soc. dem. državo. Rešitev je le v krščanskem socializmu, kateri zopet vpeljuje v dejansko življenje: Ljubi svojega bližnjega kot sam sebe. Zato pozivlja vse navzoče, naj volijo volilne može, ki bodo dali svoje glase kršč. soc. poslancu pete kurije, in ta je Gostinčar. Živi kršč. socializem! Ko kaplan neha govoriti, zapazilo se je, kam nagiba večina. Neki razumen udeleženec se je izjavil: Stvar je že odločena. Kaplana je potem pobijal uradnik Zavertrnik in nato še Kristan; toda našim zavednim možem ni bilo več treba priporočati načel kršč. socializma. Sociji so stavili še jedno resolucijo vsebine: Shod v Ilirski Bistrici pozivlja poslance pete kurije, naj se poteguje za splošno, jednako (!) direktno, tajno volilno pravico. Večina navzočih je bila za to resolucijo, le zahtevala je, naj se »jednako« spremeni v enakomerno (pravično), t. j. po stanovih pravično razdeljeno (in ne, da 1 veleposestnik velja za 25 meščanov in 149 kmetov). Za Kristanovo, oziroma soc. dem. resolucijo dvignilo se je 21 rok, seveda železničarskih — slavnega Skender-Bega. Drugi stali so neomajano na strani krščanskega socializma. Sociji se pač niti v sanjah niso nadjali, da bodo — po-

goreli. Tudi smo prepričani, da ne bodo zopet v našo dolino zasli, ker videli so, da znamo misliti, in da nismo nevedni, ampak zavedni Notranjci.

Nesramna hiša v Ljubljani. Pod novim županstvom ljubljanskega mesta smo v kratkem času v dveh pomembnih stvareh napredovali. Dosegli smo zvišanje davka in nesramno hišo. Iz tega se pač jasno razvidi, kako goreče se skrbi za blagor ljubljanskih meščanov. — Toda čas je preresen, da bi se šalili. Hiša nesramnosti je tolik napad na verne Slovence, da tudi mi ne moremo molčati. Greh se po nji tako rekoč zakonito potrjuje. Splošno se toži, da gine нравno življenje. A na tak način se uvaža očitna, javno dovoljena, najnesramnejša grešna kupčija, ki podlo ponižuje človeško natoro. Po kazenskem zakonu je taka grešna kupčija prepovedana. Toda tista oblast, ki sicer brž toži kacega kapelana, če le zine socialni demokraciji nevšečno besedo, v tem oziru molči in se ne gane. Kako naj se to imenuje? Morda varstvo zakonov? Ljubljancje zbirajo podpise proti nameravani hiši, protestujejo po shodih, in upamo, prosijo Boga, naj odvrne to sramoto. Upajmo, da bo njihov odločni upor premagal zvijačnost njihovih novih osrečevalcev.

Iz Zagorja: Premogarski odrešenik, misijonar Čobal, hodi zdaj že od hiše do hiše starim babam oznanjevat evangelij iz »Delavčeve« cunje; pametnih možakov ima že tako malo, sedaj se je pa starih bab usmilil, da jim boljše čase oznanjuje. V hiše se ne upa, pa pred hišami pri ognju babe skupaj kliče in »Delavčeve« marnje oznanjuje. Čobal, vsaj ne pridite tisti čas, ko so otroci iz šole prosti, da jih ne bode potreba proč poditi, ker otroci tisti čas vpijejo, da vas stare klepetulje ne slišijo. Vi, Čobal, tako družega dela nimate, kakor »Delavčeva« cunjo po žepih nositi in čez našega kaplana zabavljati, katerega mi delavci in cela župnija spoštuje in rada ima. Samo vaša garda ga zaničuje, ker premogarjem dobro hoče. Zakaj vi ne daste revežem kaksne podpore, kakor je on že velikokrat storil? Na mesto 30 gld. dobivate odslej 35 gld. za svoj veliki trud, za svoje grozno težavno delo. Od veliko socialnih demokratov sem slišal, da vas bodo se nekaj časa poslušali, pa ne dolgo. Že vaši so vas torej siti in naveličani. — Kakšni so vaši nauki, kaže to-le: Zadnji teden je šel kaplan nekega bolnika obhajati in ga je neki socialist srečal, pa ni se odkril in ne pokleknil, kakor se to pred Bogom spodobi. Drugi je pa izrekel bogokletstvo, ki se ga ne upamo zapisati. — Meni se pa dozdeva, da imate le malo gardo še zaslepljeno, zato ste svoje volilne oklice po hlevih nabijali in po potih trosili. Na svidenje, mokrač!

Rudniški delavec.

Dar. Za krščansko delavsko organizacijo sta darovala gg.: Fr. Klemenec, župnik na Uncu, 5 gld., in Janez Podboj, župnik v Planini, 5 gld. Bog plačaj!

Vera socialnih demokratov. Ljubljanski sodrug Kristan razlaga pri mesečnih shodih socialno-demokratskega izobraževalnega društva znamenite stvari, iz katerih mora spoznati vsakdo, kaj namerava socialna demokra-

cija z vero. Vzlasti dve predavanji sta bili v tem oziru poučni. V prvem je razlagal Kristan darvinizem, to je tisti nauk, ki trdi, da se je človek razvil iz živalij. V drugem je pa dokazoval, da človek nima proste volje. Kako se s tem vjema borba socialnih demokratov za človeške pravice in za prostost, je neumljivo. Živali pač nimajo in ne morejo imeti nobenih pravic in kjer ni proste volje, tam je neumno govoriti o prostosti. Torej: Ali ne dokazujejo socialni demokrati sami, da so besede, s katerimi slepe ljudi, samo prazne čenče?

Volitve. Ker bodo volitve v peti skupini že dne 10. sušca, se bodo prav kmalu pričele volitve volilnih mož. Kjer koli je kaj socialnih demokratov, bodo šli tesno združeni v volilni boj. Sramotno bi bilo, če bi se pri tem ne pokazala častno zavedna naša organizacija. Zato opozarjamo svoje somišljenike, naj 1. natančno pregledajo imenik volivcev, ki mora biti pri županstvu vsakemu volivcu dostopen; če opazijo kake nepravilnosti, naj se brž pritožijo; 2. dogovoré naj se, katere volilne može bodo volili, in 3. vredé naj živahno agitacijo; da ne bo socialnim demokratom brez ovire mógoče, loviti omahljivce in da nobeden naših ob volitvi ne ostane doma. Doslej politično brezpravni delavci stopijo prvič na volišče. Naj se pokaže na Slovenskem celemu svetu, da socialnih demokratov naše dobro ljudstvo ne mara.

Zabavni večer ljubljanskega katoliškega mladeniškega društva bo v nedeljo ob šestih v rokodelskem domu. Dobro izvežbani mladeniški zbor bo pel več pesnij; tamburaški klub »Zvezda« ima v svojem programu več krasnih narodnih skladb; vrh tega nastopijo udje poučnega zabavnega društva v par komičnih prizorih. Vstopnina sedežem znaša 30, oziroma 20 kr.; sicer 10 kr. Veselost gibanje vrlih mladeničev zasluži, da se pobrigajo zanje širši krogi. Vzlasti tamburaški klub mora vzveseliti vsakega poštenjaka. Kdor se hoče prijetno razvedriti, naj se vdeleži imenovanega večera. Prepričal se bo, kako resno se trudijo naši mladeniči in kako krepko napredujejo.

Proč s kaznenci pri javnih delih. Pri podiranju katoliškega doma na Turjaskem trgu se je 3. t. m. pripetila nesreča. Možu, ki je spodaj nakladal material, je priletel raz zid kamen na roko ter mu s tem popolnoma pokvaril jeden prst. Ranjen je bil pri tem delu na roki tudi neki delavec. Ne ve se sicer, ali je priletel kamen slučajno možu na roko, ali je bil te nesreče kriv kedo izmed kaznencev, ki so stali vrhu zidu. Bodisi kakor koli, gotovo je, da ti ljudje ne spadajo k takemu delu, tem manj, ker ne slušajo vselej niti svojih priganjačev in počenjajo, kar se jim zljubi.

Nadzorniki za stanovanja. V Vormsu in v Majncu na Nemškem imajo zdravniki za ubožce tudi dolžnost pregledavati stanovanja. Če najdejo kako stanovanje, ki je zdravju naravnost škodljivo, je prepovedo. Tako se je n. pr. vlansko leto prepovedalo 29 stanovanj; za 41 stanovanj se je pa zahtevalo, da se morajo spolniti

preje nekateri nujni pogoji, predno se dadó zopet v najem. Hišni gospodarji, ki se niso pokorili, so bili kaznovani. — Ta naprava je tudi pri nas potrebna in lahko izpeljiva.

Vera in socijalna demokracija. Socijalno-demokratski časopis „Neue Zeit“ je preračunal, koliko se širi socijalna demokracija v posameznih nemških deželah z ozirom na vero. Šteje namreč glasove, ki so se oddali pri zadnjih volitvah soc.-dem. poslancu. Ta izkaz jasno dokazuje, da se med protestanti socijalna demokracija štirikrat bolj širi, nego med katoličani. Katoliška vera je torej najboljša opora proti judovskemu socializmu. Nank: Snujmo katol. delavska društva!

Skrb za pokvečene otroke. Ta revna bitja, ki ne morejo obiskavati šol, ostajajo brez poduka. Večina je revnih, in zato jih drugega ne čaka, nego težavno beračenje. Cerkve se je že od nekdaj brigala za te reveže, in jim je ustanovila mnogo zavodov, kjer se vzgajajo in oskrbljujejo. Na Laškem je tacihi cerkvenih zavodov 10, na Francoskem trije, v Švici dva, na Nemškem dva. Izmed držav sta se do sedaj samo bavarska in danska nekoliko brigali. Bavarska vzdržuje »kr. osrednji zavod za vzgojo in poduk pokvečenih otrok«; danska pa daje kopenhagenskemu zavodu po 20.000 kron letne podpore. Tu se vidi, koliko stori država in koliko cerkev v polajšanje človeške reve.

Strokevno društvo angleških bolniških strežkinj se je osnovalo nedavno v Londonu. Namen mu je braniti pravice svojih članov. Načelo, po katerem se združujejo delavci in delavke v svojo obrambo, je brezdvobeno zdravo. Toda ravno pri imenovanju najnovejši organizaciji delavskega stanu se vidi, da ne more shajati naša družba s samimi zunanjimi temelji. Treba je predvsem notranje preosnove: žive vere in goreče ljubezni. Kaj bo n. pr. z ubogimi bolniki, če sklenejo njihove strežkinje stavko? Skrb za bolnike rešuje katol. cerkev s svojimi usmiljenimi sestrami pač drugače in vspešneje.

Pivo. L. 1896 se je v naši državni polovici skuhalo 18.621.469 hl piva. Davka je dobila država od njega 35.234.283 gld.; na jeden hektoliter pride torej 1 gld. 22 kr. — To je gotovo ogromna svota, ki se nam mora zdeti še večja, če primerjamo, da se na Nemškem plačuje od 1 hl po 53-5 kr. državi. Zato je tam pivo po ceni in delavski stanovi segajo rajše po njem, nego po žganju. Na Bavarskem pride na jednega prebivalca povprek po 235 l piva, na Pruskem po 97 litrov, pri nas po 65 litrov.

Laško vino. Lansko leto se je po poročilu laškega poljedelskega ministerstva pridelalo za 8 odstotkov manj vina na Laškem, nego predlani. Po vseh pokrajinah ga je bilo lani 21.273.092 hl. Zdi se nam pa, da tega vina, ki se pri nas pije za laško, ne bo zavoljo tega kar nič manj, ker nima, kot kaže, nič opraviiti z letino.

Kako bogate judje? Zadnji čas so oglasili sturje veliki judovski trgovci v naši državi svoj kant. Manjka jim, kot pravijo 280.000 gld. Takih oglasov nam prinaša dan za dnem. Dan za dnem se pa tudi prepričujemo, kako taki propadli judje iz nova pričenjajo kupčije in

kmalu pridejo do velicega bogastva. Kant jih drži po koncu. Ob pripravnem času ga napove in se pogodi s svojimi upniki po kakih 20%. Da pri tem ne pozabi na svoj žep, je razvidno odtod, ker ima veliko število sedanjih bogatih vzlasti judovskih trgovcev po jeden kant, če ne celó po dva v svoji zgodovini. Lačni revež naj vzame kos kruha in zapró ga zato, jud pa z zvitim kantom postane veljaven mož.

Nemški finančni minister namerava obresti za nemški državni dolg znižati na 3%. Mnogo se mu je že posrečilo. Uzrok temu je, ker ni tako odvisen od Rotsilda, kot naš.

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakorsne, tudi najfinije platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pletersnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

LUKA VILHAR

Vodnikove ulice št. 4

priporoča veliko zalogo trpežnega, ličnega blaga po najnižjih cenah.

Josip Cvetrečnik,

sobni slikar

v Ljubljani, Karlovska cesta 2

24-3 se priporoča.

Ido pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti

Prihodnja številka Glasnika izide 25. februarija.